TEOSTO

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen täydentämisestä (HE 313/2022 vp)

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausuntomme käsittelee ensisijaisesti täydentävään hallituksen esitykseen sisältyviä muutoksia. Alkuperäistä hallituksen esitystä (HE 43/2022 vp) koskevat liikenne- ja viestintävaliokunnalle 5.5.2022 antamamme kommentit on kerrattu lausunnon lopussa.

Pääviestimme ovat seuraavat:

- Verkkosisällönjakopalveluita koskeva 6 a luku on kokonaisuutena toimiva ja toteuttaa kansallisen sääntelyn artiklan 17 edellyttämällä tavalla sekä EU:n jäsenvaltioiden yleisen linjan mukaisesti
- 55 e ja 55 f §:iin ehdotetut muutokset varmistavat perusoikeuksien tasapainon toteutumisen 6 a luvun mukaisessa sääntelyssä ja vastaavat perustuslakivaliokunnan esittämään huoleen
- 55 b §:n 1 momentin mukainen vastuu on tarkennettava alkamaan siitä, kun palveluntarjoaja antaa yleisölle pääsyn käyttäjien palveluun lataamiin teoksiin, ja pykälään on sisällytettävä myös teosten yleisön saataviin saattaminen tekijänoikeudellisesti merkityksellisenä toimena
- 55 j § on poistettava, koska tekijän velvollisuus suorittaa hyvitystä palveluntarjoajalle ja palvelun käyttäjälle on perusteeton ja tarpeeton ja horjuttaisi toteutuessaan artiklan 17 mukaista palveluntarjoajien, käyttäjien ja oikeudenhaltijoiden välistä tasapainoa
- 23 a § on rajattava koskemaan vain verkkosisällönjakopalveluita ja parodiarajoituksen soveltamisen hyvän tavan mukaisuuden kriteerejä on tarkennettava erityisesti huomioiden teosten tavanomaisen hyödyntämisen jatkuvuus ja oikeudenhaltijoiden oikeutettujen etujen turvaaminen
- 25 h §:ään ehdotetut muutokset ja ehdotettu 25 m § ovat verkkolähetysdirektiivin mukaisia
- Direktiiveihin perustuvien tekijöiden oikeuksien toteuttamiseksi sekä lisäviivästysten ja sanktioiden välttämiseksi on erittäin tärkeää viedä implementointi päätökseen tämän eduskunnan aikana

1. Tekijänoikeuslain 6 a luku toteuttaa artiklan 17 tarkoituksen yleisen EU-linjan mukaisesti

Teosto edustaa noin 38 000:a kotimaista säveltäjää, sanoittajaa, sovittajaa ja musiikkikustantajaa. Heidän kannaltaan keskeinen alkuperäiseen hallituksen esitykseen (HE 43/2022 vp) sisältyvä uudistus koskee digitaalisten alustapalveluiden (ns. verkkosisällönjakopalvelu) tekijänoikeudellista vastuuta. Suuri ja jatkuvasti kasvava osa musiikista välitetään näillä alustoilla, kuten YouTubessa, Facebookissa ja TikTokissa.

Puutteellinen lainsäädäntö on tähän saakka tarjonnut ylikansallisille digijäteille oikeudellisen suojasataman. Tämä on heikentänyt merkittävästi yksittäisten tekijöiden ja tekijänoikeuksien haltijoiden

neuvotteluvoimaa ja taloudellista asemaa. Digikäytön jatkaessa kasvuaan tämä neuvottelutasapainon vääristymä eli ns. arvokuilu heikentää entisestään teosten oikeudenhaltijoiden asemaa.

DSM-direktiivin artiklan 17 mukaan alustapalveluilla on tekijänoikeudellinen vastuu välittämistään sisällöistä sekä velvollisuus hankkia lupa teosten käyttöön. Alkuperäisessä hallituksen esityksessä (HE 43/2022 vp) valittu lähtökohta, joka perustuu artiklan 17 toimeenpanoon säännöksen rakennetta ja sanamuotoja kunnioittaen, on mielestämme oikea. Tekijänoikeuslain 6 a luku korjaa nykyisen lain puutteita ja pyrkii parantamaan tekijöiden neuvotteluasemaa suhteessa alustapalveluihin.

2. EUT:n Puola-tuomio vahvistaa, että artikla 17 on perusoikeudellisesti tasapainotettu kokonaisuus

Artiklan 17 ensisijaisena tarkoituksena on **parantaa tekijöiden asemaa suhteessa verkkosisällönjakopalveluihin**, mikä todetaan direktiivin johdantokappaleessa 61:

> ”[…] on tärkeää edistää lisensointimarkkinoiden kehittymistä oikeudenhaltijoiden ja verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien välillä. Näiden lisensointisopimusten olisi oltava oikeudenmukaisia ja säilytettävä kohtuullinen tasapaino molempien osapuolten kannalta. Oikeudenhaltijoiden olisi saatava asianmukainen korvaus teostensa tai muun suojatun aineistonsa käytöstä.”

Perusoikeuksien välisen **tasapainon vaatimus** perustellaan johdantokappaleessa 70:

> ”Käyttäjien olisi sallittava ladata palveluun ja asettaa saataviin sisältöä, jonka käyttäjät ovat luoneet lainausta, arvostelua, selostusta, karikatyyriä, parodiaa tai pastissia koskevia erityistarkoituksia varten. Tämä on erityisen tärkeää, jotta voidaan löytää tasapaino Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, määrättyjen perusoikeuksien, erityisesti sananvapaus ja taiteen vapaus, ja omistusoikeuden, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeudet, välillä.”

Täydentävällä hallituksen esityksellä (HE 313/2022 vp) vastataan perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 58/2022 vp) esitettyihin huoliin 6 a luvun vaikutuksista verkkosisällönjakopalveluiden käyttäjien sananvapauden käyttämiseen ja eri perusoikeuksien välisen tasapainon toteutumiseen.

Esityksessä on huolellisesti analysoitu direktiivin 17 artiklaa koskevan unionin tuomioistuimen 26.4.2022 antaman tuomion (C-401/19; Puola-tuomio) merkitystä suhteessa 6 a lukuun ja tehty analyysiin perustuvat korjausesitykset lakiesityksen 55 e ja 55 f §:iin. **Pidämme ehdotettuja pykälämuutoksia asianmukaisina ja kannatamme niitä.**

Alkuperäisen lakiehdotuksen 55 f §:n 2 momentissa asetettu edellytys, jonka mukaan automaattisia estämiskeinoja olisi saatu käyttää vain silloin, kun on ”suurella todennäköisyydellä” oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen välittämisestä yleisölle, **ei perustunut direktiiviin**. Puola-tuomiosta ilmenee, että direktiivi jättää 17 artiklan 4 kohdan mukaisten vastuuvapauden edellytysten toteuttamiskeinot palveluntarjoajan harkintaan sekä palveluntarjoajan ja oikeudenhaltijoiden välisen yhteistyön piiriin. Tuomion kohdassa 74 todetaan, että ”Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vaatimus, jonka mukaan perusoikeuden käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla, ei kuitenkaan sulje pois sitä, että säännöstö, johon tämä rajoitus sisältyy, on muotoiltu riittävän avoimesti niin, että se voi mukautua tilanteiden muutoksiin”. Lisäksi tuomioistuin perustelee kohdassa 75 keinojen valinnan joustavuutta palveluntarjoajan elinkeinovapauden sekä elinkeinovapauden, käyttäjien sananvapauden ja oikeudenhaltijoiden omaisuudensuojan välisen oikeudenmukaisen tasapainon kunnioittamisella.

Täydentävän hallituksen esityksen perusteluissa todetaan (s. 11), että ”palveluntarjoajien tulisi palveluun ladattavaa sisältöä koskevissa menettelyissään ottaa asianmukaisesti huomioon rajoitussäännösten toteutuminen”. Perusteluiden mukaan (s. 13) käyttäjien aseman tosiasiallinen varmistaminen tarkoittaa sitä, ”etteivät palveluntarjoajat estä ennakolta eivätkä tekijät vaadi sellaisten sisältöjen

ennakollista suodattamista, joista on tehty sopimukset palvelun tarjoajien kanssa tai jotka perustuvat rajoitussäännösten mukaiseen käyttöön".

Direktiivin päämääränä on johdantokappaleen 61 mukaisesti "edistää lisensointimarkkinoiden kehittymistä oikeudenhaltijoiden ja verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien välillä". Mitä laajemmin palveluntarjoajat hankkivat käyttölupia, jotka 55 b §:n 3 momentin mukaisesti kattavat myös käyttäjien toimet palvelussa, sitä paremmin erilaiset aineistot ovat käyttäjien saatavilla ja käytettävissä, ja sitä vähemmän on tarvetta sisältöjen saatavuuden estämiseen ja rajoitussäännöksiin vetoamiseen.

Silloin kun aineistojen saatavuus on estettävä 55 c §:n 1 momentin mukaisesti, tarvittavien toimien valinta ja toteuttaminen kuuluu palveluntarjoajan vastuulle. Myös Puola-tuomion perusteella direktiivi jättää 17 artiklan 4 kohdan mukaisten vastuuvapauden edellytysten toteuttamiskeinot palveluntarjoajan harkintaan sekä palveluntarjoajan ja oikeudenhaltijoiden välisen yhteistyön piiriin.

3. Kansallisen sääntelyn tulee olla EU-yhteensopivaa ja mukautua tulevaan oikeuskäytäntöön

Täydentävä hallituksen esitys vastaa asianmukaisesti perustuslakivaliokunnan esittämiin sananvapauden käyttämistä ja eri perusoikeuksien välisen tasapainon toteutumista koskeviin kysymyksiin. Alkuperäisiin 55 e ja 55 f §:iin esitettyjen muutosten taustalla on direktiivin 17 artiklan ja unionin tuomioistuimen Puola-tuomion huolellinen analyysi, johon perustuva ratkaisu on perusteltu ja tasapainoinen. Kuten esityksen perusteluissa (s. 6) todetaan, 6 a lukuun ehdotettu sääntely on välttämätön direktiivin 17 artiklan toimeenpanemiseksi ja Puola-tuomion mukaan 17 artiklan mukainen sääntely on EU:n perusoikeuskirjan 11 artiklan mukainen.

Kannatamme perusteluissa esitettyä linjausta, jonka mukaan pääpainon tulee olla sääntelyn tulkinnassa eikä direktiivin mukaisen sääntelyn sisällössä pykälätasolla. Verkkosisällönjakopalveluiden toimintaa koskevan sääntelyn tulee mukautua joustavasti unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön sekä mahdolliseen komission soveltamisohjaukseen. Direktiivin sanamuotoja ja tarkoitusta mahdollisimman tarkoin vastaava kansallinen sääntely tukee direktiivin toimeenpanon ja oikeuskäytännön soveltamisen yhtenäisyyttä koko EU:n alueella.

4. Alkuperäistä hallituksen esitystä (HE 43/2022 vp) koskevat näkemyksemme

4.1. Palveluntarjoajan vastuun perusteet on säädettävä artiklan 17 ja EU-oikeuden mukaisesti

Ehdotetun 55 b §:n 1 momentin mukaan "jos teoksia tallennetaan palveluntarjoajan palveluun, palveluntarjoaja välittää ne yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana". Pykäläehdotuksen tavoite on oikea, mutta sen sanamuoto on ongelmallinen kahdesta syystä:

- palveluntarjoajan vastuun alkamishetki ja sen ilmenemistapa ei ole direktiivin mukainen
- tekijänoikeudellisesti merkitykselliset toimet on määritelty liian kapeasti suhteessa EU-oikeuteen

Artiklan 17 ensimmäisen kohdan mukaan "jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se *antaa yleisölle pääsyn* käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon".

Artiklan määräyksen ero pykälätekstiin on se, että direktiivin mukaan palveluntarjoajan vastuu alkaa, ”kun se antaa yleisölle pääsyn teoksiin”, eli avaa palvelun käyttäjien lataamat sisällöt muiden kuluttajien saataville. Pykäläehdotuksen sanamuoto antaa ymmärtää, että käyttäjien harjoittama teosten tallentaminen olisi aina samanaikaisesti palveluntarjoajan harjoittamaa teosten välittämistä yleisölle. Direktiivin mukainen ilmaus on täsmällisempi ja oikeampi, sillä käyttäjä voi ladata aineistoja palveluun ilman että ne ovat vielä muiden käyttäjien saatavilla. **Palveluntarjoajan tekijänoikeudellinen vastuu syntyy ja käynnistyy vasta silloin, kun teosvaranto avataan yleisön saataville**.

Toinen eroavaisuus pykälätekstin ja artiklan 17 välillä liittyy siihen, että pykälässä palveluntarjoajan toiminta on määritelty ns. interaktiiviseksi välittämiseksi, jossa ”yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana”. Direktiivissä palveluntarjoajan toimintaa luonnehditaan ”yleisölle välittämiseksi” **tai** ”yleisön saataviin saattamiseksi”. EU-tuomioistuin on viimeaikaisessa oikeuskäytännössään sekä kehitellyt yleisölle välittämisen käsitettä että tulkinnut yleisön saataville saattamista eri yhteyksissä. Tulkintojen kehittymiseen on tarpeen varautua jatkossakin, mitä 55 b §:n 1 momentin ehdotettu suppea sanamuoto ei riittävästi mahdollista tai ehkä edes salli. Tämä johtaisi kansallisen lain ja EU-oikeuskäytännön eriytymiseen ja mahdolliseen ristiriitaan.

Esitämme, että 55 b §:n 1 momentti muutetaan sanamuodoltaan mahdollisimman lähelle 17 artiklan 1 kohdan sanamuotoa ja että siihen sisällytetään yleisölle välittämisen lisäksi *yleisön saataviin saattaminen*, kuten esimerkiksi Tanskan laissa on tehty (§ 52 c stk. 2).

4.2. Tekijän hyvitysvelvollisuus käyttäjälle ja palveluntarjoajalle on perusteeton ja tarpeeton

Ehdotetun 55 j §:n 1 momentin mukaan ”palveluntarjoajalla ja palvelun käyttäjällä on oikeus saada tekijältä kohtuullinen hyvitys teoksen perusteettomasta estosta tai poistosta ilman tähän lakiin perustuvaa syytä”. Ehdotus on puhtaasti kansallinen, sillä direktiivi ei sitä edellytä. Mitään syventävää ehdotuksen tarpeellisuudesta tai muista sitä tukevista seikoista ei hallituksen esityksen perusteluissa esitetä.

Ehdotus on perusteeton ja tarpeeton. Lakiehdotuksen 55 k §:n 3 momentin mukaan ”palvelun käyttäjällä ja palveluntarjoajalla on oikeus nostaa kanne tekijää vastaan suojatun teoksen saannin estämistä tai teoksen poistamista koskevan oikeudettoman pyynnön aiheuttamasta vahingosta”. Kun käyttäjälle ja palveluntarjoajalle on näin turvattu mahdollisuus saada vahingonkorvausta tekijältä, jää täysin epäselväksi, mitä **vahingonkorvauksen lisäksi** olisi tarkoitus hyvittää.

Ehdotettu sääntely loisi epämääräisen ja tarpeettoman rangaistusluontoisen korvausinstituution varsinaisen vahingonkorvauksen rinnalle. Ei-toivottuna seurauksena olisi pelotevaikutus, joka on omiaan johtamaan tekijän käytettävissä olevien tosiasiallisten toimintamahdollisuuksien kaventumiseen. Tämä ei ole direktiivin tarkoituksen mukaista eikä muutoinkaan perusteltua tai kohtuullista.

EU-tuomioistuin korostaa Puola-tuomion kohdassa 20, että artiklassa 17 säädetyn uuden vastuujärjestelmän ”eri säännökset muodostavat kokonaisuuden, ja … niillä pyritään luomaan tasapaino näiden tarjoajien, niiden palvelujen käyttäjien ja oikeudenhaltijoiden oikeuksien ja etujen välillä”. Edelleen tuomioistuin toteaa, että Puolan vaatima artiklan 17 osittainen kumoaminen muuttaisi artiklan pääsisältöä.

Koska artikla 17 tuomioistuimen mainitsemalla tavalla muodostaa tasapainotetun kokonaisuuden eri osapuolten oikeuksien ja etujen välillä, hyvitysvelvollisuuden lisääminen lakiin **muuttaisi tätä tasapainoa tekijöille epäedulliseen suuntaan**. Tuomioistuin toteaa kohdassa 98 seuraavasti:

> "Tämän tuomion 72–97 kohdassa esitetyistä toteamuksista seuraa, että – toisin kuin Puolan tasavalta väittää – **unionin lainsäätäjä on liittänyt** verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien velvollisuuteen, joka koskee niiden sisältöjen valvomista, joita käyttäjät haluavat ladata palveluntarjoajien alustoille ennen niiden levittämistä yleisölle, ja joka johtuu direktiivin 2019/790 17 artiklan 4 kohdassa käyttöön otetusta erityisestä vastuujärjestelmästä ja muun muassa kyseisen direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja c alakohdan loppuosassa säädetyistä vapautusedellytyksistä, **takeita, joilla varmistetaan** perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti perusoikeuskirjan 11 artiklassa taatun näiden palvelujen käyttäjien sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden noudattaminen sekä **oikeudenmukainen tasapaino yhtäältä kyseisen oikeuden ja toisaalta perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdassa suojattujen immateriaalioikeuksien välillä**."

Lisäksi tuomioistuin huomauttaa kohdassa 99, että jäsenvaltioiden on artiklaa 17 voimaan saattaessaan "huolehdittava siitä, että ne nojautuvat sellaiseen kyseisen säännöksen tulkintaan, jolla voidaan varmistaa perusoikeuskirjassa suojattujen eri perusoikeuksien välinen oikeudenmukainen tasapaino".

Esitämme, että 55 j § poistetaan, koska tekijän hyvitysvelvollisuus on perusteeton ja tarpeeton ja koska se horjuttaisi artiklan 17 mukaista palveluntarjoajien, palvelun käyttäjien ja oikeudenhaltijoiden välistä tasapainoa.

4.3. Parodiarajoitus on säädettävä direktiivin mukaisena ja hyvän tavan mukaisuus on määriteltävä

Ehdotetun 23 a §:n mukaan "julkistettua teosta saa hyvän tavan mukaisesti käyttää parodiassa, karikatyyrissä ja pastississa". Direktiivin 17 artiklan 7 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttäjät voivat kussakin jäsenvaltioissa käyttää kaikkia seuraavia voimassa olevia poikkeuksia tai rajoituksia ladatessaan sisällönjakopalveluihin käyttäjälähtöistä sisältöä ja saattaessaan sitä saataviin näissä palveluissa: a) lainaukset, arvostelu, selostus; b) käyttö karikatyyrissä, parodiassa tai pastississa".

Kuten hallituksen esityksen (HE 43/2022 vp) perusteluissa todetaan (s. 89), teoksen käyttöä parodiassa on Suomessa pidetty sallittuna edellyttäen, että vapaan muuntelun tuloksena on itsenäinen teos. Tästä syystä 23 a §:n soveltamisala tulee rajata artiklan 17 mukaisesti vain verkkosisällönjakopalveluissa tapahtuvaan hyödyntämiseen. Näin on toimittu esimerkiksi Tanskassa (§ 52 c stk. 10). Perusteluissa mainittua tietoyhteiskuntadirektiivin 5 artiklan 3 kohdan k alakohtaa ei ole välttämätöntä Suomessa ottaa käyttöön, kuten ei ole ollut tähänkään saakka.

Lakiesityksen perusteluissa viitataan käsitteen "hyvän tavan mukaisuus" osalta EU-tuomioistuimen Deckmyn-tuomioon (asia C-201/13). Tuomion kohdassa 27 linjataan, että "parodiaa koskevan poikkeuksen konkreettiseen tilanteeseen soveltamisessa on noudatettava oikeudenmukaista tasapainoa yhtäältä kyseisen [tietoyhteiskunta]direktiivin 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden etujen ja oikeuksien ja toisaalta suojatun teoksen käyttäjän, joka hyödyntää 5 artiklan 3 kohdan k alakohdassa tarkoitettua parodiaa koskevaa poikkeusta, ilmaisunvapauden välillä". Tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden etujen ja oikeuksien osalta on erityisesti huomioitava ns. **kolmen kohdan testi**, joka sisältyy tietoyhteiskuntadirektiivin 5 artiklan 5 kohtaan. Kolmen kohdan testi edellyttää, että tekijänoikeuden poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain

1. tietyissä erityistapauksissa, jotka
2. eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä
3. kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

Hallituksen esityksen perusteluissa viitataan hyvän tavan mukaisuuteen myös tekijänoikeuslain 22 §:ssä tarkoitetun teoksen siteerauksen kriteerinä. Sitaattia koskevat menettelytavat ja rajaukset ovat kehittyneet vuosikymmenien kuluessa sekä lainvalmisteluaineistoissa esitettyjen linjausten että oikeuskäytännön ja -kirjallisuuden kautta. Tämän tuloksena siteerauskäytännöt eri tilanteissa ovat verrattain vakiintuneet ja niissä on huomioitu mm. kolmen kohdan testin asettamat velvoitteet.

Nyt esitetyn parodiaa koskevan rajoituksen osalta vastaavaa soveltamiskäytäntöä ei ole. Tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden kannalta on erittäin tärkeää, että parodiarajoituksen soveltamisessa noudatetaan kolmen kohdan testin vaatimuksia etenkin siltä osin, että parodiarajoituksen soveltaminen **ei saa johtaa ristiriitaan teoksen tavanomaisen hyödyntämisen kanssa** eikä se saa **kohtuuttomasti haitata** oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja. Ei pidä esimerkiksi olla mahdollista, että parodiaksi otsikoidussa televisio-ohjelmassa voitaisiin käyttää musiikkia rajoitussäännöksen perusteella ilman musiikin tekijöiden lupaa ja heille maksettavaa korvausta.

Lisäksi on huomattava, että pelkkä käyttäjän oma arvio ja väite siitä, että kyseessä on parodia, karikatyyri tai pastissi, ei ole riittävä, vaan vastaavasti kuin siteerausta, parodioinnin hyväksyttävyyttä on arvioitava **objektiivisin perustein**. Parodiarajoitusta sovellettaessa on myös huomioitava tekijänoikeuslain 3 §:n mukaiset tekijän moraaliset oikeudet sekä huolehdittava lain 11 §:n 2 momentin rajoituksia koskevan yleissäännöksen mukaisesti tekijän nimen ja lähteen mainitsemisesta "siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin hyvä tapa vaatii".

Hallituksen esityksen perusteluissa (s. 90) todetaan siteeraukseen ja parodiointiin viitaten, että "hyvän tavan mukaisuus tarkoittaa näissä säännöksissä asiayhteyden mukaisesti eri asioita". Perusteluissa ei kuitenkaan syvennetä tämän lausuman merkitystä käytännön soveltamistilanteissa. Tästä syystä pidämme välttämättömänä, että **eduskunta asettaa parodiarajoituksen soveltamiselle puitteet**, joissa huomioidaan erityisesti kolmen kohdan testin asettamat vaatimukset teosten tavanomaisen kaupallisen ja muun hyödyntämisen jatkuvuudelle ja oikeudenhaltijoiden oikeutettujen etujen turvaamiselle. Tämä varmistaa rajoituksen asianmukaisen soveltamisen lähtökohdat, jotka aikanaan tarkentuvat oikeuskäytännössä ja -kirjallisuudessa.

Esitämme, että 23 a § rajataan DSM-direktiivin mukaisesti sovellettavaksi vain 6 a luvussa tarkoitetuissa verkkosisällönjakopalveluissa ja että eduskunta tarkentaa parodiarajoituksen hyvän tavan mukaisuuden sisältöä erityisesti huomioiden teosten tavanomaisen hyödyntämisen jatkuvuus ja oikeudenhaltijoiden oikeutettujen etujen turvaaminen.

4.4. Edelleen lähettämistä ja suoraa siirtoa koskevat pykälät ovat verkkolähetysdirektiivin mukaisia

Hallituksen esityksen (HE 43/2022 vp) perusteluiden mukaan (s. 46) verkkolähetysdirektiivin säännöksillä varmistetaan edelleen lähettämistä koskevien säännösten teknologianeutraalisuus. Laissa olevat sopimuslisenssiä koskevat säännökset ehdotetaan muutettavaksi käytetyn teknologian suhteen neutraaleiksi poistamalla niistä määre ”kaapeleitse”. Edelleen lähettämistä sääntelevää tekijänoikeuslain 25 h §:ää on jo nykyisellään vakiintuneesti tulkittu ja sovellettu teknologianeutraalisti. Ehdotettu pykälän sanamuodon tarkistaminen selventää tätä lähtökohtaa.

Kannatamme 25 h §:ään ehdotettuja muutoksia sekä ehdotettua uutta radio- ja televisio-ohjelmien suoraa siirtoa koskevaa 25 m §:ää. Säännösehdotukset ovat verkkolähetysdirektiivin mukaisia.

5. Lopuksi

DSM- ja verkkolähetysdirektiivien implementointi Suomessa on ollut poikkeuksellisen pitkä ja vaikea prosessi. Kansallinen voimaansaattaminen on myöhässä 1,5 vuotta direktiivien asettamasta takarajasta. Direktiiveihin perustuvien tekijöiden oikeuksien toteuttamiseksi sekä lisäviivästysten ja sanktioiden välttämiseksi on erittäin tärkeää viedä asia päätökseen tämän eduskunnan aikana.

Espoossa, 13. tammikuuta 2023

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry

Risto Salminen
toimitusjohtaja

Antti Härmänmaa
laki- ja kansainvälisten asioiden johtaja